

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:
minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

A lelkészek országos gyűlése és az egyházi javak szekularizációja.)

Az ország református lelkészei közül mintegy ötszázan kongresszusra gyűltek össze szeptember 18-án Budapesten. hogy a református lelkészek országos egyesületét megalakítsák. Az egyesület meg is alakult s elnöke Dr. Baltazár Dezső mindjárt beköszöntő beszédében bejelentette a lelkészek szervezkedésének célját: követelni fogják a református egyház érdekében az egyházi javak szekularizálását. A lelkészek egyesülete tehát másként kívánja megvalósítani a vallásfelekezettek egyenlőségéről szóló 1848-iki XX. törvény-cikket, mint egyházunk hivatalos képviselője, a zsinat, de egyszersmind kinyilatkoztatják az egyesület megalapítóit azt is, hogy nem a hivatalos egyház ellen szervezkedtek, hanem az egyház törvényes alkatelemeivel és faktoraival karöltve akarják szolgálni a református egyház egyetemes érdekeit s csak ezen a kereten belül tartják szükségesnek a lelkészek egyöntetű eljárásának biztosítására az egyesület megalakítását.

A nagyszámú és tekintélyes testület állásfoglalása a szekularizáció kérdésében országszerte meg fogja mozgatni a lelkeket. Kétségtelenül nagy horderejű a zászlóbontás, de egyúttal nehéz politikai és felekezeti viszonyok megteremtője lehet.

*) Szekularizáció, az egyházi javaknak világiakká átalakítása az állam részéről.

A nevezetes gyűlésről tudósításunk a következőleg számol be:

Budapest, 1907. szept. 18.

Morvay Ferenc, az előkészítő bizottság elnöke, magas szárnyalású ima után megnyitó beszédet mondott, amelyben rámutatott a testvéri szeretetnek mostanában különös szükségére és a fontos életkérdésekre, melyek a református papságot egybegyűjtötték s az országos lelkész-egyesület megalapítására készítették. Az egyesület megalkotása — ugymond — a legszebb jubileumi ünnepség lesz a reformáció közeledő négyzázadik évfordulója alkalmából. Az új egyesület új erőket és szellemeket fog bevinni az evangelium szolgálatában állók ereibe. Végül a jelenvoltakat üdvözölve, a nagygyűlést megnyitja. Majd az előkészítő bizottság megbízatását a nagygyűlésnek visszaadván, ideiglenes elnökség megválasztását indítványozza. Ezt megelőzőleg azonban a bizottság jelentését terjeszti elő. A jelentést tudomásul vették.

Ezután a kedden tartott előértekezlet jegyzőkönyve, illetőleg az abban foglalt több rendbeli határozati javaslat olvastatott fel.

A nagygyűlés a felolvasott jegyzőkönyvet tudomásul vette.

Morvay Ferenc elnök indítványozza, hogy a gyűlés első tárgyaként az alapszabályok kerüljenek szönyegre. Majd az ideiglenes elnökség megválasztását kéri.

A nagygyűlés ideiglenes elnökké óriási lelkesedés és szünni nem akaró éljenzés kíséretében dr. Baltazár Dezső hajduböszörményi esperest választja meg.

Morvay Ferenc az elnöki széket meleg szavak kíséretében dr. Baltazár Dezsőnek átadja.

Dr. Baltazár Dezső az elnöki széket elfoglalva, indítványára az előkészítő bizottságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Következett a világi elemeknek az egyesületbe való bevonási kérdése, melyet zárt ülésen tárgyalt meg a nagygyűlés és az indítványt többek felszólalása után elvetette.

A zárt ülés után az előkészítő bizottság által kidolgozott alapszabály-tervezet került szönyegre.

Igy a nagygyűlés határozata szerint az egyesület címe „Országos Református Lelkészegyesület” lett. A tervezet 2. szakasza szerint az egyesület célja a magyarországi református lelkészeknek egy szerves testületté való egyesítése és különösen az egyháztársadalmi munka felkarolása által a református egyházi élet vallás-erkölcsi és anyagi felvirágoztatása, a kalvinista öntudat ébresztése és terjesztése, tovább a lelkészek különös — úgy erkölcsi, mint anyagi érdekeinek előmozdítása.

E célok elérése végett az egyesület minden rendelkezésére álló eszközzel szorgalmazza az 1848 évi XX. t. c. 2. és 3. §-ainak végrehajtását, évenként nagygyűlést tart, melyen főképpen egyháztársadalmi és egyházpolitikai kérdésekben állást foglal, felolvasásokat, előadásokat, eszmecsereket rendez. Általában a megjelölt célokot szolgáló indítványokat és a hivatalos egyházi hatóságokhoz intézendő előterjesztéseket tesz. A nagygyűlésen kívül egyházmegyei lelkészegyesületeket alakít, emberbaráti intézményeket létesít továbbá a prot. sajtó és irodalom útján munkálja céljait s támogatja az előbbieket.

Az alapszabálytervezet pontjait a nagygyűlés egynehány módosítással elfogadta.

Végül a tisztviselői kar megválasztása került sorra.

A nagygyűlés az egyesület elnökéül egyhangu lelkesedéssel dr. Baltazár Dezsőt választotta meg.

Dr. Baltazár a bizalmat megköszönve emelkedett szavakban, mély érzéssel és tudással mondott beszédében kifejtette az 1848. XX. t. cikk végrehajtásának, a nemzet érdekében kívánatos végrehajtásának, a három milliós állami segélyre és a tanügyi törvény intézkedéseire, melyeket egyáltalán nem lehet a 48 XX. t. cikknek még részleges elintézésül sem tekinteni.

Elérkezett — folytatja tovább — a tizenkettedik órája annak, hogy átlépjék a Rubikont. A klerikalizmus munkájával szemben elégtelen már a védelmi munkája. Előre kell vonni az ostromműveket s követelni egyenlőség és viszonyosság megtartását és a szükséges, elmaradhatatlan szekularizációt.

Az 1848. XX. t. cikket idáig egy kormány sem tudta végrehajtani s hivatalos egyházi fórumok is, talán

a küzdelem erőforrásai hiányának érzetében szintén keveset tettek e tekintetben. Most azonban meg van már az erőforrás s megindulhat a jogvédelem harca. Továbbá sajnálatosnak tartja azt az irányzatos felfogást, hogy ez egyesület a hivatalos egyház állandó ellensége és kerékkötője lenne. Aki ilyen indokokat keres az egyesület alapításában, az nem képes felfogni azokat az eszméket, melyekért az egyesület létesült. Az egyesület kéri és keresi az összeköttetést valamennyi egyházi testülettel s tervszerű, egységes eljárásra akarja magát kiképezni. Az Isten és a nemzet szolgálatában áll s a protestánizmus érdekeit összefogva pártfogolja.

Az elnöki beszédet a jelenvoltak zajos lelkesedéssel kísérték. Szuhay Benedek indítványára a nagygyűlés annak, valamint ugyancsak a dr. Baltazár által mondott templomi beszédnek kinyomatását és az összes lelkészi hivataloknak való megküldését határozta el. Az egyesület alelnöke: Kiss József és dr. Tüdös István lett. Ügyvezető titkárrá Hamar István, jegyzőkké BIRTHA Józsefet és Székely Józsefet pénztárossá pedig Csia Kálmánt választották meg.

Ősz felé.

Mosolyg künn a kertben száz nyíló virág még, —
Ragyog fönn tisztán a napsugaras ég; —
De búsan sohajt a lomb közt a szél el, —
Hosszan beszélget a zugó levéllel . . .
És hullani kezd már köztük elég.

Oh, jó idekint! — még nyár van körültem . . .
Hűs fuvalom támad, gyorsan tovalebben;
Lágyan, üdítve simogat végig . . .
S hogy elnézek messze a lehaladó égig —:
Ég, lángol a nyár . . . — de ősz jár a lelken.

Fátylát terítve im' csöndbe' leszállott,
Betakart véle sok nyíló virágot . . .
Mosolyán szívünk nem vidul újra,
Hajlik sohajra, kesergő búra:
Hogy mulik az élet és tünnek az álmok . . .

Mulik a fény, a láng, a ragyogás!
Borus az alkony, — hajnala se más . . .
Lelkünkön búsan végigfut, rezeg:
Alig, hogy láttunk tiszta kék eget!
S újabb felhő e fájo vallomás.

Majd elbolyongna völgyön tarlott csúcson,
Míg száll az őszi este némán, komoran,
Haldokló fényben, dérütött mezőn
Vágyódva kérdjük mégis kétkedőn:
Érünk-e még virágot, tavaszt boldogan?

Incze Béla.

Az elveszettek megmentése.

— Négy cikk. —

III.

A legrégebbi rabsegélyező egyesület Európában a philadelphiai mintájára 1791-ben Odensében alakult. A fogházak javítását tette feladatává, de nem rendelkezhetvén a szükséges összeggel, hogy egy új mintafogházat építhessen, néhány év múlva feloszlott. A XIX. század folyamán azonban minden művelt államban keletkeztek nagyszámmal ily egyesületek s a külföldiek közül több, a szabadon bocsátott nőfogyok számára ideiglenes tartózkodási helyül otthonokat is rendezett be. Ismét más egyesületek a fogyok látogatását is felvették munkakörükbe. Utánzásra méltó és ösztönző példát adtak erre nézve az angol Fry Erzsébet és Martin Sára és a finnlandi Wrede bárónő, a ki időnkint három hetet tölt minden fogházban, hogy a fogyokra hatnasson. A börtönlátogatók munkáját mindinkább elismerik és méltányolják. A német börtönfelügyelőség sem vet gátat az ily látogatások elé, sőt kijelentette, hogy ezeknek „több tekintetben üdvös eredménye van és szóra sem érdemes alkalmatlanságot okoznak“. De természetesen még fokozatosabb és jobb lenne, ha a Krisztus szeretete lakoznék azok szívében, a kik állandóan a fogyok körül vannak s rájuk felügyelnek. S ha elgondoljuk, hogy Fliedner élete munkájának kiindulópontja a fogyok önkéntes lelkigondolkozása volt és hogy Wichern a porosz király jobb keze vala a börtönügy reformálásában, annál feltünőbbnek találjuk, hogy a diakonusok és diakonisszák egy időre majdnem teljesen felhagytak a börtönök lakóinak gondozásával. A német belmissziói egyesület központi válaszmánya 189.-ben ismét fölvette a diakonisszák ily irányu kiképzését és már száznál többet állított munkába.

A szabadon bocsátott férfifogyok számára is állítottak föl, habár rövid ideig való tartózkodásra, otthonokat. Az „Üdv hadserege“ több ilyet rendezett be, többek között Londonban egy elhagyatott templomot munkahelyül és egy hajdani kolostort tartózkodási helyül. Azonban kérdéses, hogy az ily otthonok nyujtanak-e annyi előnyt mint a mennyi hátránnyal járnak. Ismeretséget köhetnek ezekben egymással oly egyének, a kiket a fegyházakban a legnagyobb gonddal távolítanak el egymástól; a közönség szemében is az ily otthonok és a fogházak csaknem egyjelentésűek. Ezért kétségkívül jobb, ha az ily egyének „ismeretlenül“ elvegyülhetnek valamely munkásgyarmat lakói seregében. Ugyazint, ha a fogházban tanultak valami mesterséget elég, ha a rabsegélyező egyesület munkaeszközökkel látja el őket és munkát szervez nekik. A jelek szerint a közönség ma már mindinkább többet törődik a fogyoknak, különösen az ifjabb korúaknak, a büntetésük kiállása utáni sorsával. A megtorlás és az elrettentés eszméje egyre tünedezik és az

ártalmatlanná tevés, mely a fogházbüntetésnek harmadik főelve volt, kétségtelenül legkönnyebben elérhető, ha a bűnöst valami hasznos foglalkozásra tanítják és a társadalomnak, a törvényeknek engedelmeskedő tagjává nevelik. Ugy látszik a jövő az amerikai javítóintézetekbe behozott rendszabály, mely szerint a büntetettek meghatározatlan időre ítéltetnek el, melynek tartama az illetők magaviseletétől függ és a mely szerint a javulást mutatók becsület szóra szabadon bocsáttatnak. A börtönök reformja Amerikából indult ki, vajjon ez intézkedés megtalálja-e utját Európába? Nekünk úgy tetszik összhangzásban van annak a gondolkodásával, aki azért jött, hogy a bűnösöket megtartsa.

Az „elbukottak“ alatt az erkölcsileg elesetteket értjük és rendszerint nőkre gondolunk, de ha egy nő elbukik, férfi is bukik vele, és a férfiak nagy számára ráillik az Úr Jézus mondás: „a ki ti közületek bűn nélkül való, az vessen először követ ő reá“ (Ján. 8, 7.) A férfi is sokat veszít tisztasága elvesztésével, — többnyire egész vallás-erkölcsi tartalékát — de a nő még többet veszít s ha annyira jutott, mint az a nő, kiről Luk. 737.-ben olvassuk, hogy a városban mindenki bűnösnek ismerte: csak az emelheti fel, a ki elmondhatja: „Megbocsátottak néked a te bűneid“. Bár a keresztyén egyház az Úrtól és apostolaitól megtanulta, hogy a teremtő kezdetben férfit és asszonyt teremtett „és ketten lesznek egy testté“, úgy hogy egy férfinak csak egy felesége lehet és hogy e paráznság „az Úr templomának beszenyezése“ (Máté 19,5; I Kor. 6,18.19.) de azért az egyház minden időben megbocsátott az igazán megtérőknek Justinian császár a VI. században menházat építtetett Konstantinápolyban az elbukott nők számára. A XIII. században Assisi Ferencz által támasztott lelki ébredés is sok ily menházat létesített. A bűnbánó nők apáczák lettek és „Mária Magdolna“ nevével¹ nevezték magukat. A XIV. század óta pedig oly otthonokat emeltek számukra, melyekből a világba visszatérhettek s egy püspök, a ki a strassburgi ily intézetet pártfogásába vette, így nyilatkozott: Ha a rabszolga szabadságát visszanyerve, a szabad ember jogait gyakorolhatja, nem lenne méltányos, ha megtért bűnös nő mindig megbélyegzett maradna“. Bécsben egy osztrák herceg egy ily intézet megnyitására elrendelte: A ki innét egy megtért nőt feleségül vesz, azt becsületének és tekintélyének elvesz-

¹ Itt meg kell említenünk, hogy az általános vélekedés szerint a magdalai Mária (Luk. 8,2.) lett volna a bűnös nő, kiről a Luk. 7. részében szó van. Jóllehet amazt betegségéből gyógyította ki az Úr, emezt pedig felemelte a bűn fertőjéből, továbbá e nőt így bocsátotta el: „eredj el békességgel!“ — míg Luk. 8. részében olvassuk magdalai Mária az Úr környezetében maradt. — Nem tarthatjuk valószínűnek, hogy Jézus a kor fogalmaihoz alkalmazkodva megengedte volna ily multu nőnek, hogy mindenhova kövesse. A diakonisszaházak is csak olyanokat vehetnek föl, a kiknek „jó bizonyosságuk vagyona kívüllevőktől“ s „a kikben megvan a hit titka tiszta lelkiismerettel“ (Tam. 3, 7. 9.).

tése nélkül megteheti“. Halléban valaki alapítványt tett „az oly jámbor ifjaknak, a kik Isten szerelmétől indítva, egy szegény bűnös nőt feleségül vesznek“. Az egyházjog szeretet tényének minősítette az ily házasságot. Romában a XVI. század folyamán „menedékházak“ keletkeztek melyeket a Paulai Vincze által alapított egyik rend vette vezetése alá. Ugyanily célból alakult 1820-ben „A jó pásztor“-kongregáció. E rend felveszi tagjai közé a bűnbánó nőket, bár külön osztályt képeznek és külön ruházatuk van. De ezzel nem a multjukat akarják jelezni, mert tisztos hajadonok is lépnek közéjük és hordják ugyanazt a viseletet. Vanak oly nagy intézetek, hol 100—300 bukott nő talál menhelyet. Az aacheni kolostor jelentése szerint egy negyedrészüket, s a kölni jelentése szerint felük megjavul.

A protestáns egyházak Angliában állítottak föl legelőször ily otthonokat. Magában Londonban körülbelül 20 van, a legtöbb kisterjedelmű 15—20 helylyel, de van olyan is, melyben 100 nál többet helyeznek el. A legrégebbi intézet a Magdaléna ispotály, mely alapítása (1758) óta 10 ezernél több személyt fogadott be. Egész haláláig Viktória királynő volt a védőke. Utána következik a „London lock hospital“ 1787-ben emelt menházával (rescue home). Utána jön a sorrendben „London female guardian society“, egy 1807-ben emelt intézet és egy 1812-ben alakított egyesület összekapcsolásából keletkezve. Első sorban momentan menedéket és segílyt nyújt, de átlag 100 leánynak 18 hónapig ad menedék helyet, a kiknek azután 25 korona jutalmat ad, az első, a második és az ötödik évben, ha ugyanazon helyen addig szolgálnak. Tizezernél több leányt vett pártfogásába évi jövedelme az egyesületnek 60,000 koronánál többre megy.

Ez intézetek némelyikét Fliedner bizonyára megtekinthette segélygyűjtő utazása alkalmával, s természetesen találhatjuk, hogy belátta az ily intézetek felállításának szükséges voltát. De legnagyobb hatással mégis Helderling Otto Gerhard (született 1803, meghalt 1876.) volt rája, aki erős nemzeti érzésével mély érzelmű keresztyénséget egyesített s aki már ifju lelkész korában megtanulta a buzditáshoz „szeressük egymást!“ azt is hozzátenni: „mert ő szeretett minket először!“ Kicsiny másfélszáz lélekből álló gyülekezet lelkésze lévén, elég ideje volt körültekinteni, és népét, mint valódi keresztyén emberbarát szóval, írással és tettel szolgálni. A büntetést kiállított nőket már előbb házába fogadta, mielőtt Steenbeeckben a régi sörházát megvehette és menházzá berendezhette (1848). Később pedig egész sorát építtette föl az intézeteknek serdüllő és a züllésnek kitett, a már büntetést kiállt és a tulajdonképeni bukott nők számára.

A steenbeecki menház után nemsokára megnyílt Berlinben is a nagy „Magdalenenstift“, s jelenleg Németországon 40 ily intézet van 1100 helylyel. Dániában az első menház 1876-ban nyílt meg, Svéd- és

Norvégországban 1859-ben, de ez a mentő munka kevés haladást tett itt, talán más formáját kellene nekik kitalálni.

Ilyen más forma az ugynevezett „Nők otthona“. 1884-ben nyitott ilyet Isermeyer hildesheimi lelkész; két évvel előbb Heinesdorf lelkész Elberfelden egy hasonló „Menhelyet“; egyik sem tudott a másik vállalkozásáról. Isermeyer feyházi és tébolydai lelkész volt, s tapasztalnia kellett, hogy az elbocsátott nők igen gyakran visszajöttek, mert nem volt hova menniök. Ez vezette rá egy naggyá fejlődött intézet alapítására, melyben tarka vegyületekben van együtt ifju és öreg, büntetést kiállt, bukott, iszákos, koborló és félig normális elméjű nő. De éppen ilyen „otthont“ akart, mely nyitva áll mindenki előtt, a ki be akar lépni és dolgozni akar. Az önkéntes belépés hangoztatásával igyekszik az önértéket telébrésztetni. Az ott tartózkodási idő nincs kiszabva, mindenki ott maradhat, a mig oly állást nem nyer, a melylyel tisztelesen föntarthatja magát Németországon már egész sereg ily női munkásgyarmat keletkezett.

Ha egy férjezetlen nő anyává lesz, a nyomor és szegény igen könnyen kétségbeesett lépésre készíti s még mélyebben elbukik. A gyermekgyilkosság meggátálása céljából rendezték be a lelencházakat. Legtöbbjük ajtaján, kivált a r. katolikus országokban, egy tengelye körül forgatható ládikó van alkalmazva, melybe az anya beleteszi gyermekét és egyet fordít szól a gyermek belül van a házban, ugyanekkor szól a csengő is melyre egy apácza megjelenik s felveszi a kisdedit. Nem nehéz belátni, hogy az ily kényelmes berendezés még a a férjes nőket is kísértetbe hozhatja, hogy az anya kötelességet könnyelműebbé teszi.¹ Ez intézetek megmentik ugyan sok gyermek életét, de a könnyelműséget és az erkölcstelenséget is terjesztik; az a titoktartás pedig, melylyel a törvénytelen gyermek apja kilétét őrzik, nyilván azon és az aligha legjobb törvényrendeletek közé tartozik, a miket a férfiak a maguk előnyére találtak ki. Egészen más természetűek azok a tápintézetek, mint a melyet Lungstras Bertha nyitott 1873-ban Bonnban, a leányok és elsőszülött kisdedeik számára; később ugy intézkedett, hogy a szülés előtt pár hónappal jöjjenek. Lungstras kisasszony ugy tapasztalta, hogy a leányoknak csak kevés százaléka jut később nagyobb nyomorba, ami pedig igen gyakori eset, ha dajkának állanak be valahová, vagy a világgá mennek. Németországon 10 ilyenemű intézet van s van már Hollandiában, Dániában és Norvégiában is.

Mindemez intézetek melyek az erkölcstelenség áldozatait megmenteni igyekeznek, egyszersmind hangosan vádoják a nyomorba döntöket is. „Erős a meggyőződés“ — mondja egy tapasztalt férfiú — „hogy a nyilvános prostituczió határtalan romlására van az erkölcsöknek. Régebben elkerülhetetlen rossznak tekintettem. De az a tapasztalatom, hogy ha bár látszólag egészségi szempontból van is némi haszna, de százszorta többet árt a fajtalanságra való csábítása által“. Azért az erkölcstelenség ellen küzdök rokonszenvvel tekinthetnek Butler asszonyra, a ki a küzdelmet „a prostituczióknak, mint törvényes vagy eltűrt berendezkedésnek eltörlő britt és continentális szövetség“-ével egész Európában szervezte.

¹ Oettingen, Moralstatistik. 33. lap. Erlangen, 1882.

Zilai Sámuel naplója 1794-ből.

Kiadja: Szász Béla.

(Vége köv.)

Eadem az 1793-dik esztendő utolsó ángáriára pénzfizetésemet precipiáltam.

16. Elvitték Kassai Józsefet Egerbegyre orgonistának.

21. Censeáltatott a tiszt. professor Szatmári Mihály uram fia Sigmund. A theologiából, philosophiából, görögből igen jól felelt. Sidót nem tudott. Az antiquitásokból nem kérdeztette magát. Ez a legényke az, akivel kínálta volt az atyja tiszt. Kovásznai uramat, hogy vállalja tanítását, ideküldi. Nem vállalta.

20. Pénzbeli fizetésemet ezen folyó esztendő legelső ángáriájára percipiáltam ilor. hung. 99.

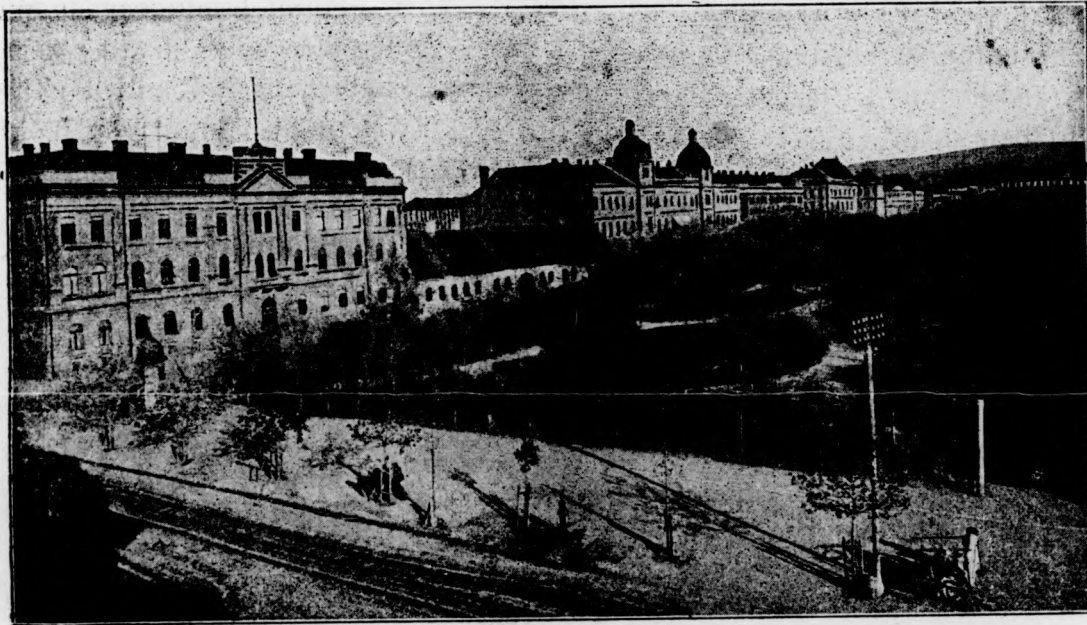
27. Halt meg itt méltóságos Kendefi Sámuel úr, azelőtt való nap érkezett ide.

15. Egy levelet kelletvén küldenünk Aumer kapitánynak Lengyelországba, aki panaszt adott fel s satsifachiot kért Krizbaira.¹¹⁾ Dósa urhoz előbb elvitték a levelet s úgy cubscribált, hogy az én nevem nem fért a helyére; azért én nem subscribáltam. Dósa ur ezt a hibáját még csak nem is említette előttem.

16. T. Basa és Tsernátóni¹²⁾ urak elindulának háznépestől bórvizre Korondra. Hazajöttek 18. Augusti.

27. Vecsernye után felakasztotta magát az oldal-kamarájába csizmadia Erszényes István. Istentelen gonosz ember, aki megvallotta volt a testvérenek, ő gyujtott volt meg egy kertet a Szt.-Király-utcába, mikor az az irtóztató nagy égés volt ott ezelőtt néhány esztendővel.

28. 29. 30. Meszeltettünk. Fizettünk a kömiveseknek — 282 pénzt.

Emke-téri park Kolozsvárt.

29. Ső-Váradra mentünk osztozni, hazajöttünk 4^a junii.

Junius.

16. Délután egy óra tájban halt meg tiszt. Katsó Istvánné asszonyom, Basa Rákhel.

24. Bétsben, Wieden nevű külső városban egy schuszterné 3 fiut s egy leányt hozott e világra egy hassal.

27. Estéli hét óra tájban meghalt Bétsben herceg Kaunitz, életének 84-dik, miniszterségének 40-dik esztendejében.

Julius.

1. Volt Tragoedia.¹⁰⁾

2. Diákságra subscribáltak 11-en, legjobb volt az írása egy Kováts Mihály nevezetűnek, mégis...

¹⁰⁾ Fogarasi Pócs Sámuelnek részben kiadott naplója — Ferenci: Kolozsvári szin tört. — szerint 1794. juiusában voltak a m-vásárhelyi kollegiumban az utolsó szini előadások. Erre vonatkozik ez a feljegyzés. A „Tragoedia” lehet az előadott szindarab címe is.

Augustus.

3. Vecsernye után indult a tavalyi senior Albert Márton Marburgba. csak egyedül, mert a társa Antal János . . .¹³⁾

7. Találkoztunk t. Kassai urammal a kis papnál.

10. Irtam levelet prosszor Márton Istvánnak Pápára.

12. Lukafalvára mentünk t. esperest uramhoz.

14. Visszajöttünk.

Azon nap kivitt Sárpatakra praefectus Dési Péter ur. Ahol tiszt. Simon Sámuel uramat terhes betegségben találtuk.

16. Onnan hazajöttünk.

¹¹⁾ Renitens deák lehetett, febr. 15-én is szerepel egy fegyelmi ügyben.

¹²⁾ Valószínűleg B. István theologiai tanár 1774—1800-ig Csernátont lásd március 18.

¹³⁾ A. J. később református püspök, 1794-ben Bécsbe ment. Lehet, hogy ezt akarta elmondani és félbe maradt a mondat.

Isten igéje.

A betegek barátja.

ELSŐ RÉSZ.

Bibliai történetek.

I.

Ó-Testamentum.

8.

Izsák a vak öregember.

A vakság és szerencsétlenség ikertestvérek. Mindenik érzékszervünkre szükségünk van. Isten egyiket sem adta hiába. Éppen ezért a vak, minden mások felett szerencsétlen ember.

De hát miért lenne szerencsétlenebb a vak, mint a siket? Nemcsak azért, mivel ő Isten szép világát immár többé nem láthatja, hanem azért is, mert az ilyen, a maga erején semmi dolgát sem végezheti és olyan gyámoltalan, mint valami gyermek; más a vezetője, más kell lásson helyette . . . Valahogy mégis csak megélhetne, ha az emberek helyében mindig jól látnának és nein tévesztenék meg e szegényeket, de fájdalom, a vakvezetőkben akárhányszor nem az a becsületesség, figyelmesség és szeretet lakik a mi kellene s így a szerencsétlen vakok legtöbbször csalások áldozatai lesznek.

Ime, itt Izsák, ez a több, mint százesztendő, kegyes ember. Esztendei megsokasodtak de szemének világossága elfogyatkozott és most kijátsza őt az ő felesége, s Ézsau helyett megáldatja vele ifjabbik fiát Jákobot Bizony helytelen és nem szép dolog volt ez az eljárás Kiben bizott volna a szegény öreg, ha nem feleségében és gyermekében? — Ember, a mikor te egy vakot kicsufolsz vagy megcsalsz, mindig kegyetlenséget követsz el!

Kedves, szerencsétlen embertársaim, a kik e sorokat olvassátok. Lehet köztetek vak is. Hallgassatok rám. Van egy vigasztaló szóm számotokra. Ti igaz a külső világ szépségét már nem látjátok, de éppen ezért a ti lelketek mélységeibe merültek el s inkább az ember benső világának dolgaival foglalkoztok. Így beláthatjátok, hogy nincs szeretet fájdalom nélkül és fájdalom vigasztalás nélkül. Gondoljatok most arra, hogy hogy meggyült a Rebeka baja azután, hogy megcsalta a vak Izsákot. Ézsau dühös volt öcsésére a miért megkapta az első szülöttségi jogot. Jákobnak menekülnie kellett. Békétlenség, nyughatatlanság volt az egész háznál, de ezt az öreg Izsák nem látta. Ti vakok! Hozzátok is jó az Isten, mert sok rosszat nem enged látnatok.

Kegyesség útja.

Mi a boldogság?

Az Indiában és Japánban annyira elterjedt Buddha vallás a következő 11 pontban, illetve azok követségében találja a boldogságot:

1. A legfőbb boldogság az, ha az esztelent meg nem vetjük, a bölcslet mindenkor követjük s tisztelettel adózunk annak, a kit az megillet.

2. A legfőbb boldogság az, ha élünk ott, ho jó a föld, önmagunkat igazán szeretjük s a folytonos munkában soha meg nem restülünk.

3. A legfőbb boldogság a tudás és ügyesség, a szent fegyelemben való gyakorlat s a szép beszédben való folyékonyosság.

4. A legfőbb boldogság az, ha szüleink biztos ellátásáról gondoskodunk, jó szívünk van, nők és gyermekeink iránt pihenéssel járó munkában foglalatokodunk.

5. Legfőbb boldogság az alamizsna osztogatás, a a kegyesség, rokonok hű és igaz szeretete s a mocskotalan életmód.

6. A legfőbb boldogság a bűn gyökeres megutálása, a mámorító ital kerülése s a kötelesség hű teljesítése.

7. A legfőbb boldogság a tisztelet és alázatosság megalégedés és háládatosság s a szent beszédnek alkalmas helyen és időben való figyelmes hallgatása.

8. A legfőbb boldogság a türelem, a szerény beszéd, a szerzetes tekintete s a jámbor beszéd a maga helyén.

9. A legfőbb boldogság a kinzás és tisztaság gyakorlása, a szent tételek értelmének helyes felfogása, s a Nirvána felé való szüntelen vágyódás.

10. Az a leginkább a boldog, kit e világ dolgai bár érintenek, de meg nem rémitenek s ki nyugalomát baj nélkül őrzi meg.

11. Ki mindezt cselekszi, soha le nem győzhető, bárhol volnának is ellenségei, mindig bizton halad s övé örökké a legfőbb boldogság.

E tanok, bár tagadhatatlan, hogy érdekesek és sok szépet és jót tartalmaznak, mégis erkölcsi tekintetben mélyen alatta állanak annak a felséges tanításnak, melyet Urunk Jézus Hegyi beszédében tartott a boldogságról.

Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa.

Boldogok, a kik, sirnak, mert ők megvigasztaltanak.

Boldogok az alázatosok, mert ők örökség szerint birják-e földet.

Boldogok, a kik éheznek és szomjuznak az igazságot, mert ők megalégtetnek.

Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.

Boldogok, a kiknek szívük tiszta, mert ők az Istent meglátják.

Boldogok a békeségre igyekezők, mert azok Isten fiainak mondatnak.

Boldogok, a kik háborúságot szenvednek az igazságért, mert azoké a mennyeknek országa.

Boldogok lesztek, mikor titeket szidalmaznak, háborgatnak és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek, én érettem.

(Máté V: 3—11.)

H i r e k.

Olvasd a bibliát!

E világ országai és Isten országa.

Dániel 2. 20—19.

Mai tárgyunk egyike a legmagasztosabbaknak az egész ó-testamentumban. Isten egy nagyszerű képben feltárja a világ és annak hatalmas birodalmainak történetét és Isten országának alapítását. Nabukodonozor álmot látott, de elfelejtette, mivel az; annak hatása azonban megmaradt lelkében. Hiába keres a kaldeus bölcséknél felvilágosítást; e miatti bosszúságában hálálra ítéli őket. Dániel azonban társával együtt az istenhez fordul s ez megjelenti neki az álmot és anak magyarázatát. Olv. Dániel szép hálaimáját (20—23 v.)

Aranymondás : E világnak országai lettek a mi Úrunkéi és az ő Krisztuséi, ki mind örökön örökké uralkodik. Ján. jel. 11. 15.

Oktató jegyzetek:

I E vil g országai. Külsőleg hatalmasaknak és fényeseknek látszanak mégis gyöngék és mulandók. Az embernek dicsősége olyan, mint a fünek virága; megszárad a fű és annak virága elhul; de az Urnak beszéde megmarad örökké. (Péter I 1. 1., 21, 25.) Azért vegyük eszünkbe a zsoltáriró intését: Ne bizzatok fejedelmekben, az embereknek fiaiban, kikben nincs szabadításra való erő. Boldog az, kinek reménysége vagy az ő Urában Istenében (CXLVI Zsolt. 3., 5. v.)

II. Az Isten országa. Ez nem e világhól való. Onnan fölülről jött hozzánk, az Úr örök Sionából. Kezdetben igénytelen kőnek látszott; de Jézus, ki e birodalmat alapította, a szöglet feje. „Én megválasztottam az én királyomat Sionon. Kérjed tőlem és adom néked a pogányokat örökségül és földnek határait birodalmul” (II. Zsolt) És ime ezen ország növekedett és fog növekedni, míg nem a Krisztus uralkodik mindeneken. Polgárai vagyunk-e az ő országának? Mikép lehetek azzá? Mivel járulhatok hozzá, hogy országa kiterjesszessék?

— **A székely kiállítás.** A szepsisztgyörgyi székely kiállítás mind nagyobb terjedelműnek ígérkezik. A kiállításon részt vesznek Háromszék, Csik, Udvarhely, Brassó, Kisküküllő vármegyék nagyobb szerű kollekciókkal. Ugyane vármegyék kigazdái hétszáz drb lovat és szarvasmarhát mutatnak be. A székely kirendeltség eddigi működésének gazdasági eredményeit szintén nagyobb gyűjtemény keretében tárja fel. A kiállításra 8300 korona van együtt díjakra, a miből lovak díjazására 2000 koronát, szarvasmarhák, juhok, sertések és baromfiak díjazására 4300 koronát, termény és gyümölcsre 2000 koronát fordítanak. Lesznek továbbá állami arany, ezüst és bronz érmek. A kiállítást szept. hó 29-én nyitják meg és nagy előkészületeket tesznek Darányi földmivelésügyi miniszter fogadására, aki, hogy a székely kirendeltség sikeréről személyesen szerezzen magának meggyőződést, leutazik a kiállítás megtekintésére.

A „Vasárnapi Ujság.” szeptemberben 15 iki száma Pannonhalmát mutatja be hatalmas képsorozatban és cikkben. Lampérth Géza és Balla Ignác versei, Mikszáth Kálmán és Pekár Gyula regénye, gróf Vay Péter szép képekkel élénkített utirajza Japán belsejéből s Wharton Edith angolból fordított regénye bőséges olvasnivalót adnak. Egyébb közlemények: képek a pécsi gazdasági kiállításról és a budapesti balesetügyi kiállításról, tárcacikk a száz évelőtt épült első gőzhajóról, Szilágyi Dezső szobrának képe tárcacikk a hétről s a reudes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Kétpéldány, Egyveleg stb. „Vasárnap Ujság,” előfizetési ára negyedevre négy korona. a „Világkrónika,”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság,” kiadóhivatalába (Bu-

dapest IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-néplap,” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Visszatérő kivándorlók a megváltozott viszonyok folytán tényleg megindult a visszavándorlás. Egyik felsővidéki lapnak írják, hogy Trencsénbe nagyszámmal térnek vissza az Amerikába kivándoroltak. Sztankovics község csaknem egészen elnéptelenedett volt ma azonban csaknem minden kivándorolt lakosa visszatért. A hátralevők is hazakészülnek.

Ország-világ.

Árpád ünnepe. A magyar nemzetnek országos nagy ünnepe volt vasárnap Pusztaszeren Árpád halálának ezredik évfordulója alkalmából. Az ünnepre a kormány képviselőiben Günther Antal igazságügy-miniszter, majdnem az összes törvényhatóságok, az országgyűlés küldöttei, főrendek, képviselők, számos küldöttség utazott Pusztaszerre, ahol már a reggeli órákban sok ezernyi nép tolongott a fölállított sátrak körül. Az ünnep a dalosegyesületek énekével kezdődött a millenium emlékműnél. A szegedi dalosegyesület elénekelt a „Boldogasszony anyánk,” kezdetű régi egyházi éneket s azután Várhelyi József szegedi, rókus plebános prédikált, majd misét mondott. A Himnusz eléneklése után az ünnep-rendező bizottság nevében Kelemen Béla főispán üdvözölte a küldöttségeket és a közönséget. Becsey Károly képviselő is mondott néhány üdvözlő szót a pusztaszeri Árpád-egyesület nevében. Ezután Bakó László színész elszavalta Miskolci Kovács Gyulának „Árpád siri álma” című költeményét. A dalosegyesületek karéneke után Barabás Béla képviselő mondott ünnepi beszédet a melyben elmondta a hallgatóságnak Árpád fejedelemmé választásának és a pusztaszeri országgyűlésnek történetét. Majd Szalay Károly budapesti gimnáziumi tanár elszavalta gyönyörű alkalmi odáját Cicatricis Lajos csongrádi alispán záróbeszéde után a dalos egyesületek énekezték a Szózatot s az Árpád-emlék megkoszoruzásával véget ért az ünnep. Az első koszorút Günther Antal igazságügy-miniszter tette le a kormány nevében. A képviselőház nevében Barabás Béla, a függetlenségi párt nevében Röck István, a budapesti egyetem nevében Török Aurél, a kolozsvári egyetem nevébe Szádeczky Lajos, a műegyetem nevében Rényi József, Pestmegye nevében Fazakas alispán, Zemplénmegye nevében Dokus alispán tett le koszorút. Délután két órakor disztrakoma volt, amelyben Lázár György szegedi polgármester köszöntötte fel az igazságügy-minisztert. Günther felköszöntőjében azt fejtegette, hogy a hazaszereteten kívül az igazságosság volt a magyar államnak az alapja már a honalapításkor is.

Az általános választói jog reformjáról a Kel.Ért. a következőket jelenti: Andrassy Gyula gróf belügy-miniszter letett ama szándékáról, hogy a javaslatot a képviselőháznak való beterjesztése előtt véleményezés végett a törvényhatóságoknak megküldje, avagy, hogy országos szaktanácskozmány előtt bemutassa, mert újabb megállapodás szerint a belügyminiszter a javaslatot közvetlenül a képviselőháznak, még pedig legkésőbb november hó:nap folyamán fogja előterjeszteni. A törvényjavaslat maga már teljesen elkészült és azon az alapon nyugszik, hogy választói joggal minden huszonnegy éven felüli irni-olvasni tudó férfi birjon. Külön

fejztben tárgyalja a javaslat a választók névlajstromára és a választás megejtésére vonatkozó intézkedéseket, a legnagyobb gondot okozta azonban a javaslatnak az a része, mely a választói jog megszorításának eseteire vonatkozik, mert itt érvényesül a kormánynak az a törekvése, hogy a választói jognak javasolt nagymértékű kiterjesztése a magyar nemzet érdek figyelmébe vételével történjék. A törvénynyel egyidejűleg életbe fog lépni a választókerületek új beosztása az erre vonatkozó törvényjavaslat azonban még csak most van az előkészítés stádiumában.

A csodafű.

Sötét éjszaka van. Minden csendes a faluban. Csak a korcsma ablakai világosak, muzsikaszó hallatszik belülről. Mulat az ifjuság. Lányok, legények vig táncot járnak.

Mindenki boldog, kedve szerint járja. Csak Varga Julcsa ölt szomorú képet. Ott áll a szoba sarkában és a sok táncoló közt csak egy páron függ könybelábadt szeme.

Vég Gyurit nézi, régi szeretőjét, aki hűtlen lett hozzá. Egész éjjel csak Biró Marcsával táncolt, ő rá nem is néz. Pedig két hét múlva kellett volna meglenni a kézfogónak és rá három hétre az esküvőnek.

De mi az ördög huzhatta Gyurit oly hamar a Marcsához?

Azt mondják, hogy Biró Marcsa olyan füvet tudna, aminek ha a levéből a legénynek bead, az menten utána bomlik.

Ezt a csodafüvet akarná most Julcsa is megszerezni. Hallott is már róla valamit, hogy a falu boszorkánya jó pénzért meg is tudja azt szerezni.

Egyszerre, mint a gondolat, kint termet a sötét éjszakában. Fejére borítja biros szoknyáját és fut a kerteken keresztül.

Hosszu az útja. A falu legvégire kell jutnia, mert ott az utolsó házban lakik Borcsa néni, a falu boszorkánya. Háza tájeka sövénynyel sincs körü fogva. Mi nek? Hiszen azt éjjel még a gonosz lélek is elkerüli.

De Julcsa nem fél most senkitől. Bezörget a boszorkány ablakán.

Csunya, bozontos, ráncosképű banya dugja ki a fejét rajta.

— Te vagy az Julcsa? — kérdi mindjárt Julcsát.

— Én vagyok, Borcsa néni, jaj, de nem is tudom mit szóljak.

— Tudom én ugyis, hogy mi a bajod, hogy miért jöttél hozzám; kerülj csak beljebb.

Mikor az ajtót betették maguk után, el is mondta Julcsa az ő panaszát, hogy Vég Gyuri hűtlen lett hozzá.

— Rég megjósoltam én azt, lányom és régóta várlak is már, eljössz hozzám jó tanácsért — orvosságért.

— Mit tegyek Borcsa néném, lelkem, jaj, mit tegyek, hogy visszanyerjem a szívét?

— Nem nehéz dolog az lányom, csak érteni kell hozzá. Jól hallgass ide! Vissza fogsz most menni a tánchoz, kihuzol a fejedből egy szál haját és azt rátekered a Gyuri lajbija gombjára. Az a szál haj vissza hozza őt neked. Ha két nap alatt mégse térne vissza hozzád, akkor újra várlak és más tanácsot adok neked. Most hát siess a korcsmába, de ha újra jössz, hozz magaddal egy pengő forintot, husz cső kukoricát meg egy szakajtó lisztet. Ha nem hozol, akkor el se jöjj.

— Hozok, hozok mindent, csak segítsen. Julcsa nagy reménységgel tért vissza a korcsmába. Gyuri akkor is Marcsával táncolt.

A korcsmába kutyameleg van. A legények még a kis lajbit is a mérőben vetették le, ahol csak a vén Dávid zsidó bóbiskol.

Oda oszon be Julcsa, kikeresi a Gyuri lajbiját és a parancs szerint egy szál haját ráteker a lajbi gombjára.

Vigan szalad haza és abban a hiszemben alszik el hogy Gyuri most már az övé lesz.

Másnap egész nap várta Gyurit. Kétszer is elment a házuk előtt, látta is Julcsát a kertajtóban állni de még csak nem is köszöntötte.

A két nap eltelt, Gyuri nem jött. Julcsa újból benyitott a Borcsa néni házába. De a kívánt dijról sem feledkezett meg.

— Nem segített a hajsza, Borcsa néni. Itt van amit kívánt, adjon új tanácsot.

— Hej, Julcsa lányom, igen kihülhetett az ő szive hozzád, ha ez nem segített. No de mondjad csak: két sor gomb van e lajbiján?

— Annyi.

— Hát melyik soron kötötted oda a hajszaat?

— Azt nem tudom, Borcsa néni.

— No hát akkor csak az a baj, hogy a jobb oldalra tetted, pedig a sziv felől kellett volna.

— De most mégis más tanácsot adok, hajnalban menj ki a herésbe, keress ott egy négylevelű lóherét, azt ásd be oda, ahol gondold, hogy Gyurinak keresztül kell menni. Ha erre a helyre rálép, akkor visszatér hozzád. Ha ez nem segít, akkor újból gyere ivssza de akkor mindenből megegyszer annyit hozz nekem Két pengő forintot, negyven cső kukoricát, két szakajtó lisztet.

— Meglesz, néném. Isten áldja meg.

Szegény Julcsa talált is négy levelű herét, be is ásta éjnek idején a Gyuriék kiskapuja alá. De Gyuri csak nem jött el hozzá.

Egy hétig várt tovább ki nem állta. Ujra elment Borcsa nénihez.

— Ej lelkem, — mondja neki Borcsa néni — még a szerencse is ellened van. Most meg az lehetett a baj hogy Gyuri a ballábal talált rátaposni a herére, azért nem lett foganatja. Mondjad csak, lányom, mindenáron vissza akarod te Gyurit téríteni magadhoz?

— Ha addig élek is.

— Van-e sok pénzed, gyermekem?

— Meglopom anyám kamaráját, édes apám pénzes zacskóját csak segítsen rajtam.

— Tudod, lányom, hogy én mindentudó vagyok. Egy mozdulásomra vért ad a tehén, a másikra tiszta tejet. Ha nyergemet rávetem a seprű nyelére, villámparipa lesz belőle, azon repülök a Szent Gellért hegyre. Oly füveket tudok, amiktől benő a legmélyebb seb, begyógyul a legnagyobb nyavalya. Én ismerem azt a füvet is amelyikből, ha háromszor főznél Gyurinak örökre visszatérne hozzád.

— Hol az a fű Borcsa néni, adja ide.

— Eredj magad, lányom, megszedeni.

— Merre menjek?

— Ide hallgass! Mikor a torony órája az éjfél üt, menj ki a falu keresztutjára, ott, hol a somos berek felé a három út kereszteződik. Ott végy egy nagy rögtő a kezvedbe, fordulj hármát a sarkodon és közben hajtsd el a rögtöt. Amerre az gurul, annak

irányában menj a berek felé, ott fogsz találni oly apró levelű füvet, amelyiknek még apróbb sárga virága van. Végy abból egy kötővel és vidd haza. Hivjátok meg Gyurit vendégségbe és akkor főzd meg ezt a füvet. A levéből tégy három kanálnyi a Gyuri tányérjába. Ez fogja szívét hozzád fordítani.

Julcsa sem várta tovább a biztatást, szalad a keresztutra. Ott várta be az éjfél, megszédte a füvet és futott vele haza. Egész éjjel azon törte az eszt, hogy mi módon adja be a fülevet Gyurinak?

Pedig kár volt ezen okoskodni, mert másnap két vőfély legény azzal az üzenettel lépet be hozzájuk, hogy a nemes bíró familia tisztelteti az egész ház népét és Varga uramat a nénemasszonyt, nemkülönben a szép lányukat a Julcsát, mint a jó szomszédjukat meghívják ma estére vendégségbe, a mikor is Marcsa lányuk Vég Gyurival a kézfogót fogja megtartani. De a nénemasszony előbb jöjjön hogy a főzésnél segítségre legyen.

Mikor a vőfélyek elmentek, Juliska ily kérdéssel lépett anyja elébe:

— Anyám, édes jó anyám, szeretsz-e engem, a te egyetlen gyermekedet?

— Hogy ne szeretnék, szivem gyermeke, mikor nyolc közül csak te maradtál életben nekem.

— Akkor tegyen meg értem valamit. Menjen el kelmed Biróékhoz vendégségbe és mikor kitálalják a levest, a Gyuri tányérába öntse be azt, amit én adok magának.

— Hát oszt mi lesz, édes lányom?

— Olyan orvosság, édes anyám, amitől a Gyuri szive visszapártol hozzám; magam csinálom meg.

— Jó lesz, lányom magam sem bánom, ha azt a kényes Marcsát csúfá teszszük, akiért Gyuri cserben hagyott téged.

Vigan van a vendég Bíró uram házában. Szól a nóta. cseng a pohár, hängzik a kurjongás. De mi az, egyszerre csend lesz.

Baj van, igen nagy baj. A vőlegény rosszul lett, ágyba fektetik, orvost is hívtak hozzája.

Késő már minden segítség, a vőlegény reggelre ravatalon fekszik. Az orvos azt mondja megmérgezték.

Két hét múlva tanácsot ül a törvény három bűnös felett.

— Örökös rabság legyen büntetése kuruzslása miatt — hallatszik a bíró a bíró szava.

— Kegyelem jó uram — rimákokodik a boszorkány. — A nyomoruság vitt rá erre a mesterségre. Éhen haltam volna, ha ez nem szerez kenyeret. Öreg vagyok, nem bírok már régóta dolgozni. Bevallom, jó uram, hogy nem ér az én tudományom semmit. Kérni fogom Istenemet, adjon még hosszú, keserves életet nekem, hogy legyen módom már itt a földön levezekelni szörnyű bűnömet.

A meggondolatlan anya két évi rabságot kapott.

Utoljára vezetik be Julcsát. Orcája sápadt, feje vállára hajlik; ruhája megtépett. A kintól, a szégyentől se nem lát, se nem hall.

Nevén szólítja a bíró, nem felel.

Intenek neki, hogy lépjen közelébb.

Nem bírja a lába.

A rabőr egyet ránt a karján.

A lány összeesik. Két nap és két éjjel se étel, se ital nem volt a szájába.

A bíró hozzálép, megfogja a karját és aztán a tanácsra néz, s az összegyűlt néphez fordulva ezt mondja:

Felette már csak az Isten ítél.

Jeszenskyné T. Irén.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett alaptőke egy és fél millió korona.

Fióktézetek és kirendeltségek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nváradszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely, Sepsiszentgyörgy és Székely-Keresztur.

Jelzálogkölcsonöket nyújt földbirtokra és bérházakra legjutányosabb feltételek mellett, ugyszinté **törlesztéses kölcsönöket 500 koronától** kezdődőleg a törlesztést és kamatot magában foglaló fél évi részletfizetések ellenében **4 1/20/c alapkamattal.**

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat, utalványokat és adósleveleket.

Elfogad betéteket könyvecskére, folyó, vagy cheque számlára és azokat rendszerint **felmondás nélküli fizeti vissza**

Bank és pénzváltó osztályunk üzletköre:

Ertékpapir, idegenpénzek vétele és eladása.

Tőzsdei megbízások.

Sorsjegyek eladása letétjegyre és egyenlő havi részletfizetésre. Az első részletfizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.

Kölcsönök nyújtása értékpapirokra.

Osztálysorsjegyek főelárusítási helye. Szelvény-beváltás.

Letétek. Elfogadunk értékpapirokat, okmányokat megőrzésre.

Költségmentesen megvizsgáljuk mindennemű sorolás alá eső értékpapirok huzását.

Kivándorlóktól érkező pénzek, utalványok, csekkek legolcsóbb beváltási helye.

Képviseli a legrégibb és legnagyobb biztosító intézetet a „Trieszti Általános Biztosító Társaság“ (Assicurazione Generali) es eszközöl tűz-, üveg- és jégkárt, valamint betörés elleni, végre élet és balesetelleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZSÉGES IZÜ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„VASÁRNTAP”

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP.

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik: **Tóthfalusi József** ref. lelkész és **Paál Gusztáv** ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap” célja?

A „Vasárnap” célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra”?

A „Vasárnap” előfizetési díja **egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona.** Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap” kiadóhivatala czimére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. czimre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap” jutányos áron hirdetésekét is elfogad.

